

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen
vahvistaminen Pirkanmaalla
Pirkanmaan LAPE Pippuri

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palvelut

Tavoitteena toimiva palvelukokonaisuus osana perhekeskustoimintamallia

Vanhemmuuden ja parisuhteen toimivuus on keskeinen osa perheiden hyvinvointia.

Vanhempana jaksaminen on sidoksissa parisuhteen hyvinvointiin, mistä syystä on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsiperheiden vanhempien parisuhdetaitojen tukemiseen. Parisuhteen laatu on oleellinen lapsen kehitykselle. Vanhempien parisuhde on lapselle keskeinen ihmissuhde ja vuorovaikutusmalli. Näin ehkäistään vanhempien mahdollisten ongelmien ylisukupolvista siirtymistä ja edistetään perheiden hyvinvointia.

Kehittämistyön tavoitteena on kattavat, verkostoituneet ja helposti löydettävät vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palvelut Pirkanmaalla. Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palvelut tunnetaan niin lapsi- ja perhepalveluissa kuin aikuisten palveluissa työskentelevien ammattilaisten keskuudessa.

Pirkanmaan LAPE Pippuriin on nimetty oma ammattilaisten ja kokemusasiantuntijoiden työryhmä selvittämään palveluiden nykytilaa, kokoamaan pirkanmaalaisia hyviä käytäntöjä ja yhteensovittamaan palvelut toimivaksi kokonaisuudeksi. Palveluita tehdään tunnetuksi samalla. Selvitystyön alla ovat kaikki vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palvelut sekä toimijat eri sektoreilla. Palveluita koottaessa huomioidaan myös vanhempien ja huoltajien tarpeet moninaisissa perheissä.

Palveluiden kattavuus ja alueellinen yhdenmukaisuus voidaan varmistaa vain yhteistyöllä ja verkostoitumalla.

LAPE-muutosohjelman Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palveluiden osalta löydät täältä:

<https://verkkojulkaisut.valtioneuvosto.fi/stm/zine/14/cover>

Tavoitteet – vanhemmuuden ja parisuhteen tuki

- Parantaa vanhemmuuden ja parisuhteen taitoja vahvistamalla palveluiden kattavuutta ja alueellista yhdenmukaisuutta yhteistyössä järjestöjen ja seurakuntien kanssa.
- Vahvistaa vanhemmuuden ja parisuhteen tukea osana alueelle muodostettavaa perhekeskustoimintamallia ja koulu lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukena - mallia.
- Parantaa palveluiden tunnettuutta erityisesti sähköisten palveluiden osalta.
- Kehittää palvelujen integraatiota ja palvelujen sisältöjä tavalla, joka huomioi molempien vanhempien ja huoltajien tarpeet moninaisissa perheissä.
- Ottaa käyttöön toimintakäytäntöjä, jotka edistävät sekä asiakkaiden että työntekijöiden osallisuutta ja vuorovaikutteista kohtaamista sekä moniammatillista yhteistyötä.

→ *Kattavat, verkostoituneet ja helposti löydettävät vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palvelut alueella. Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palvelut tunnetaan niin lapsi- ja perhepalveluissa kuin aikuisten palveluissa työskentelevien ammattilaisten keskuudessa.*

Toimenpiteet Pippurissa – vanhemmuuden ja parisuhteen tuki

- Selvitetään palveluiden **nykytila ja hyvät käytännöt**:
 - digitaaliset palvelut,
 - universaalit sekä yksilölliset että ryhmämuotoiset tukimuodot,
 - erityispalveluissa tai niiden kanssa yhteistyössä toteutettavat tuen tavat
- Selvitetään lasten, nuorten ja perheiden **palvelutarpeet**.
- **Yhteensovitaan** palvelut toimivaksi kokonaisuudeksi ja osaksi perhekeskustoimintamallia (perustieto, sähköiset palvelut, matalan kynnyksen palvelut perhekeskuksissa ja koulussa, varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa, erityispalvelut, vertaistuki)
- Luodaan toiminnalle **rakenne, pelisäännöt, resurssisuunnitelma ja verkostotyön kehikko/malli sekä rakennetaan toiminnalle koordinoinnin toimintamallit**.
- ”Koulutetaan” työntekijöitä ja mallinnetaan erityistason konsultointimahdollisuudet perustasolle.

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki pitää minimissään sisällään (versio 23.10.2017)

- a) Yhteisen ymmärryksen vanhemmuuden ja parisuhteen tuen tärkeydestä osana lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluita.
- b) Yhteisen ymmärryksen siitä mitä tarkoitamme vanhemmuuden ja parisuhteen tuella osana perhekeskustoimintamallia.
 - a) Sisällön kirkastaminen – ”universaalit minimikriteerit” (ymmärrys siitä, että osa kokonaisuudesta kuuluu kaikille, sisällöt painottuvat palveluittain ja asiantuntijat erikseen)
 - b) Vastuut, resurssit, verkostot, johtaminen (osana kokonaisuutta)
 - c) Osaamisen kehittäminen (osana kokonaisuutta)
- c) Ymmärryksen siitä, mitä minun tulee työntekijänä ottaa huomioon vanhemmuuden ja parisuhteen tukemisen osalta.
- d) Jaetun käsityksen siitä, mikä on työnjako näiden palveluiden osalta > kuka hoitaa ja huolehtii kun omat keinot eivät riitä (palveluohjaus, agentti- ja avainhenkilömallit).
- e) Selkeän toteuttamissuunnitelman siitä, miten työntekijät, vanhemmat, lapset ja nuoret on osallistettu.
- f) Selkeät kirjaukset (tavoitteet, toimenpiteet) kuntastrategiassa, hyvinvointikertomuksessa ja muissa toimintaa ohjaavissa asiakirjoissa.
- g) Käsityksen siitä, miten vanhemmuuden ja parisuhteen tuen arviointia ja seuranta toteutetaan.

Ajatuskyhäelmää 17.10.2017:

”Jokaisen on uskallettava kysyä mitä kuuluu, mitä parisuhteelle (jos on) kuuluu ja voitava ottaa vastaus vastaan, tietäen mitä seuraavaksi tapahtuu/ voi tapahtua ja tiedettävä, että vanhempi saa tarvitsemansa avun/ tuki työntekijälle. Ketään syylistämättä.”

→ kuuntele, älä ratkaise – ainakaan heti (ei tietämisen oivaltaminen)

Palvelut ja toimintamallit – näky Pirkanmaalta

”Palvelupolun” kuvaaminen:

ennen palvelua: tarpeet ja toiveet

palvelun aikana: minimikriteerit kontaktipisteissä, vastuut, resurssit, verkostot

palvelun jälkeen: verkostot, seuranta

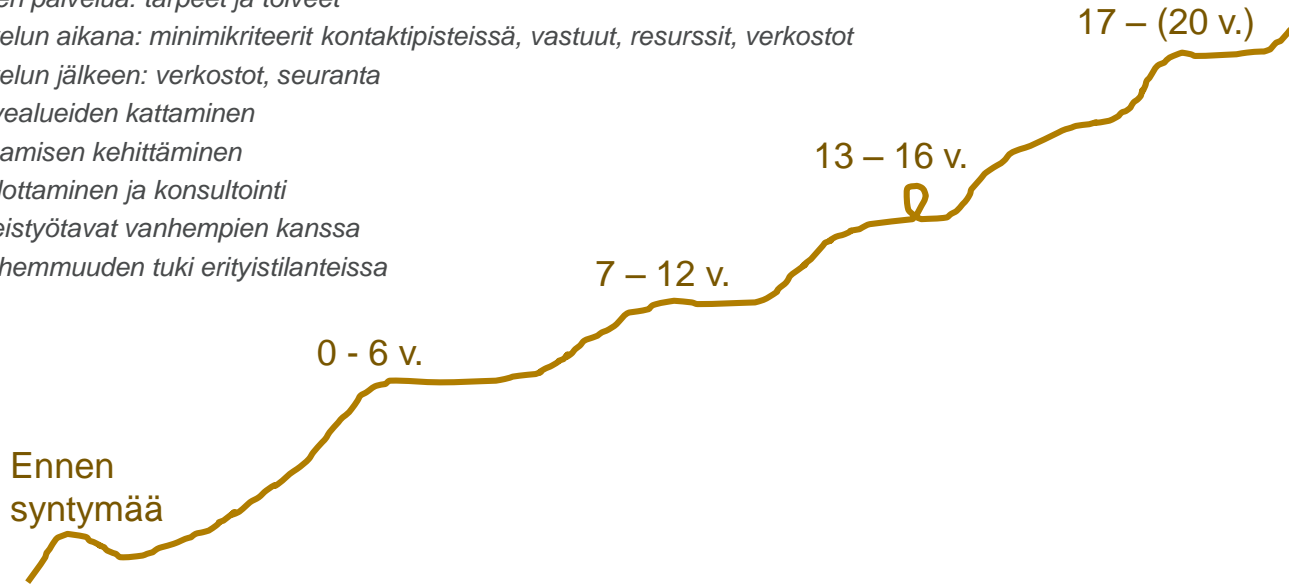
Katvealueiden kattaminen

Osaamisen kehittäminen

Tiedottaminen ja konsultointi

Yhteistyötavat vanhempien kanssa

Vanhemmuuden tuki erityistilanteissa

Lapen periaatteet

- Lapsen oikeudet ja lapsen etu
- Lapsi- ja perhelähtöisyys
- Voimavarojen vahvistaminen
- Perheiden monimuotoisuus

Läpileikkaavat teemat ja asiakokonaisuudet:

Monikulttuurisuus – vaitiolovelvollisuus -

Sisällöt ikävaiheittain

Tarpeet, toiveet, haasteet	Keskeiset kontaktipisteet	Vastuut, resurssit ja verkostot	Katvealueiden kattaminen	Osaamisen kehittäminen

Tiedottaminen ja konsultointi:

Yhteistyötapojen kehittäminen vanhempien kanssa – lasten ja nuorten ääni:

Vanhemmuuden tuki erityistilanteissa:

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki varhaiskasvatuksessa

Työryhmä 24.10.2017

Varhaiskasvatuslaki 2 a § (8.5.2015/580)

Tässä laissa tarkoitetun varhaiskasvatuksen tavoitteena on:

10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Kotitehtävä ennakkoon – Lape-pähkinä

Millaisia vanhemmuuden ja/tai parisuhteen tuen tarpeita ja tilanteita olet kohdannut työssäsi?

Kasvatusongelmia, ristiriidat kasvatuksessa vanhempien kesken, kiintymys- ja vuorovaikutusongelmat, käytöshäiriöt, arjen tilanteisiin liittyvä keinottomuus (rajojen asettaminen), arjen käytänteet (vaatetus, puhtaus, nukkuminen, syöminen, haku- ja tuomistilanteet), kulttuurierot, tietokonepelit, tunnetaidot, pettymysten käsittely, lapsen kanssa vietetty kahdenkeskinen aika

Vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat, vanhempien jaksamisen tukeminen, konkreettisen kotiavun tarpeet.

Parisuhteongelmia, erotilanteita, eroriitoja (näkyä esim. molemmille vanhemmille erikseen järjestettävänä vasukeskusteluina), huoltajuusasioita, eriäviä näkökantoja vanhempien välillä, yksinhuoltajuus, uudet parisuhteet, uusperheet.

Lastensuojelutilanteet, muut traumaattiset tilanteet (lapsen kuolema, läheisen kuolema tai sairaus)

Kotitehtävä ennakkoon – Lape-pähkinä

Saiko asiakas tarvitsemansa eli osaitko ratkaista tilanteen (esim. ohjaaminen oikean palvelun äärelle)?

Listat lukuisista palveluista ja toiminnoista.

Ohjaamisen ja palveluiden esittelyn ohella ratkaisuna mm. aktiivinen kuuntelu, tuki ja positiivinen palaute.

- *Riittääkö tämä tieto?*
- *Miten työntekijänä voisi ylittää varmistua siitä, että asiakas on saanut tarvitsemansa?*
- *Miten toiminnan ”tuloksellisuutta” voidaan seurata ja edistää?*

Kotitehtävä ennakkoon – Lape-pähkinä

Mistä tiedät, että asiakas sai tarvitsemansa (esim. kerätäänkö asiakaspalautetta tai kokemustietoa)?

Tiedonsaanti pitkälti asiakkaan kertoman varassa – palaute tai näkyvä muutos arjessa (esim. lapsen käytöksessä).

Asiaan palaaminen: seuraava käynti tai tapaaminen.

Asiakaspalautetta kyselymuodossa harvemmin.

- *Riittääkö tämä tieto?*
- *Voiko saadun palautteen varassa esim. kehittää palvelua tai täsmentää suunnitelmaa perheen kanssa?*
- *Mitä jos työntekijä vaihtuu tapaamisten välillä?*

Kotitehtävä ennakkoon – Lape-pähkinä

Entä millaisia haasteita tilanteen hoitamiseen/ ongelman ratkaisemiseen liittyy?

- Monenlaiset tunteet (nolous, viha, suru, syyllisyys) ja näiden vastaanottaminen
 - Oma epävarmuus, vaatii rohkeutta ja sensitiivisyyttä
 - Ajankäyttö
 - Tilannetajun vaativuus
 - Miten sanoittaa tilanteita ja puhua ”oikein”
 - Lasten läsnäolo kun tilanteista puhutaan? Keitä muita paikalla?
 - Perheiden monimuotoisuus: eroperheet
 - Palveluiden hajanaisuus, pitkät jonot.
 - Iltaisin ja viikonloppuisin tarvetta mm. kotiavulle mutta kysyntä ja tarjonta eivät kohta
-
- *Millaisia työkaluja ja menetelmiä on käytössä näiden tilanteiden hoitamiseksi? Ovatko ne riittäviä?*
 - *Millaisia toimintaohjeita, strategioita ja muita kirjauksia erilaisten tilanteiden varalle ylipäätään on olemassa?*
 - *Miten osaamista voisi lisätä?*

Tehtävä:

Mieti hetki millaisia ”työkaluja” (keskustelurungot, lomakkeet, sähköiset materiaalit) käytät työssäsi kohdatessasi vanhempia? Jos et tee suoraa asiakastyötä, juttele tehtävästä työyhteisössäsi.

Miten näissä työkaluissa näkyvät vanhemmuuden ja parisuhteen tuki ja mitä tämä tarkoittaa Sinun työsi (oli se asiakastyötä tai ei) näkökulmasta?

Esimerkkinä vasukeskustelulomakkeet, neuvolan laajat terveystarkastukset, erityisen ja tehostetun tuen lomakkeet, palvelutarpeen arvioinnin lomakkeet, mitä muita?

→ Ottakaa mukaanne tapaamiseemme näitä työkaluja ym. materiaaleja niiltä osin kuin se on mahdollista.

- Miten käytössä oleva keinot vahvistavat vanhemman omaa toimijuutta?
- Miten käytössä olevan keinot vahvistavat perheen luontaisia tukiverkkoja (parisuhte, merkitykselliset ihmissuhteet) ja edistävät niiden kehittymistä?

”Työkalu”	Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen näkyminen	Mikä toimii?	Mitä kehittäisit?

Kiitos!

 #lapemuutos

stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut

Pirkanmaan Lape Pippuri
Vanhemmuus ja parisuhteen tuki –projektikoordinaattori

- Tia Kemppainen
- Puh. 040 722 1641
- tia.kemppainen@mll.fi